

**Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Rzeczypospolitej Polskiej**

**Program
polskiej pomocy zagranicznej
udzielanej za pośrednictwem MSZ RP
w roku 2008**

WARSZAWA 2008

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Cele dokumentu i metodologia jego opracowania.....	4
3. Najważniejsze założenia merytoryczne programu pomocy na 2008 rok	4
4. Metody udzielania pomocy zagranicznej za pośrednictwem MSZ	5
5. Wstępny harmonogram realizacji polskiego programu pomocy zagranicznej na rok 2008	6
6. Podział środków pomocowych.....	8
6.1. Dwustronna pomoc dla najważniejszych krajów.....	8
6.1.1. Pomoc dla Białorusi – 26 mln PLN.....	8
6.1.2. Pomoc dla Ukrainy – 16 mln PLN	8
6.1.3. Pomoc dla Afganistanu – 8,5 mln PLN	9
6.1.4. Pomoc dla Mołdowy – 4,5 mln PLN.....	10
6.1.5. Pomoc dla Gruzji – 4,5 mln PLN	11
6.1.6. Pomoc dla Autonomii Palestyńskiej – 2 mln PLN	11
6.1.7. Pomoc dla Tanzanii – 2 mln PLN	12
6.1.8. Pomoc dla Angoli – 1 mln PLN	12
6.2. Dwustronna pomoc rozwojowa dla pozostałych krajów biorców z listy pomocy ODA	13
6.2.1. Pomoc dla Afryki i Bliskiego Wschodu – 9 mln PLN.....	13
6.2.2. Pomoc dla Azji, w szczególności dla państw Azji Środkowej i Kaukazu Południowego – 3,5 mln PLN..	13
6.2.3. Pomoc dla państw Bałkanów Zachodnich – 2 mln PLN	14
6.2.4. Pomoc dla Ameryki Łacińskiej i Karaibów – 1 mln PLN	15
7. Wielostronna pomoc rozwojowa – 6 mln PLN.....	16
8. Wsparcie budżetowe (<i>budget support</i>) wybranych krajów priorytetowych – 5 mln PLN	16
9. Pomoc humanitarna – 7 mln PLN	17
10. Pomoc żywnościowa – 3 mln PLN	18
11. Międzynarodowe programy z krajami partnerskimi oraz inne programy horyzontalne, obejmujące większą liczbę państw biorców ODA – 1 mln PLN	18
12. Informacja i międzynarodowa promocja programu polskiej pomocy zagranicznej – 1,5 mln PLN	18
13. Edukacja rozwojowa – 1,5 mln PLN	19
14. Uruchomienie programu wolontariatu zagranicznego – 3 mln PLN	20
15. Ewaluacja i monitoring polskiego programu pomocy zagranicznej – 0,5 mln PLN	21
16. Obsługa programu polskiej pomocy zagranicznej – 1,5 mln PLN	22

1. Wstęp

Polska od wielu lat aktywnie uczestniczy w międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju. Nasz kraj postrzegany jest w Unii Europejskiej jako coraz ważniejszy partner w zakresie pomocy rozwojowej. Świadczą o tym zarówno statystyki międzynarodowe dotyczące nakładów finansowych na pomoc rozwojową, jak i merytoryczne zaangażowanie się w debatę na temat kierunków i priorytetów polityki rozwojowej UE. Pomoc zagraniczna jest znana coraz większej części polskiego społeczeństwa, a rokroczny wzrost środków finansowych na działania pomocowe czyni z polityki rozwojowej dodatkowy i skuteczny instrument polityki zagranicznej państwa polskiego. Należy mieć świadomość, że w interesie Polski leży walka z ubóstwem na świecie oraz wspieranie demokracji i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, dzięki którym możliwy jest rozwój społeczny i gospodarczy krajów partnerskich.

W roku 2008 na zewnętrzne działania pomocowe realizowane za pośrednictwem MSZ przeznaczono w budżecie państwa kwotę 110 mln PLN¹. Działania podejmowane w roku 2008 stanowią kontynuację działań podejmowanych w latach ubiegłych. Zasadniczą część pomocy skierowaną zostanie do następujących krajów i obszarów priorytetowych: **Białorusi, Ukrainy, Gruzji, Mołdowy, Afganistanu, Tanzanii, Angoli, Autonomii Palestyńskiej.** Od 2008 roku Irak przestaje być krajem priorytetowym programu polskiej pomocy zagranicznej. Jest to podyktowane faktem, że życie osób realizujących bezpośrednio działania w ramach pomocy rozwojowej znalazło się w poważnym niebezpieczeństwie. Nie oznacza to zaprzestania działań pomocowych w Iraku, jednakże w zależności od rozwoju sytuacji do Iraku kierowana będzie pomoc humanitarna, a także wsparcie poprzez kanały wielostronne.

Zwiększenie środków na polską pomoc zagraniczną oraz praktyka innych donatorów implikuje konieczność rozszerzania dotychczasowych form pomocy. Doświadczenia wspólnoty donatorów pokazują, że przy niewielkich kwotach na zewnętrzne działania pomocowe przekazywanie wsparcia w formie pojedynczych projektów pomocowych jest niezwykle czasochłonne, bardziej kosztowne i mniej efektywne od nowoczesnych, programowych form pomocy. Dlatego też w 2008 roku w trzech priorytetowych krajach: Ukrainie, Gruzji i Mołdowie realizacja programu pomocy zagranicznej wymagać będzie tzw. podejścia programowego w ramach opracowywanych w DWR kompleksowych, średniookresowych strategii polskiej pomocy (*country strategy paper*, CSP). Ponadto planowane jest pilotażowe użycie nowoczesnych instrumentów pomocowych, takich jak *budget support*, które są oceniane jako bardziej efektywne niż tradycyjne mechanizmy udzielania pomocy.

¹ Wysokość środków, których dysponentem jest MSZ, ujęta w rezerwie celowej budżetu państwa nr 43 pod nazwą *Implementacja polskiego programu współpracy na rzecz rozwoju oraz wsparcie międzynarodowej współpracy na rzecz demokracji i społeczeństwa obywatelskiego*. Oprócz MSZ działania pomocowe realizują jeszcze inne resorty, przede wszystkim Ministerstwo Finansów (pomoc finansowa) oraz Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego (pomoc stypendialna). Wszystkie te działania składają się na Oficjalną Pomoc Rozwojową RP.

2. Cele dokumentu i metodologia jego opracowania

Niniejszy dokument stanowi ramowy plan podziału środków, jest także planem operacyjnym, według którego MSZ będzie realizowało zamierzone działania. Odejście od dotychczasowej metodologii konstruowania ramowych programów pomocowych opiera się na założeniu, że roczny program powinien skupiać się, w miarę możliwości, na szczegółowym opisanu środków i instrumentów, przy pomocy których osiągnane będą cele wyznaczone w dokumentach strategicznych.

Niniejszy program uwzględnia zapisy projektu nowej strategii polskiej pomocy zagranicznej na lata 2008–2015. Dostosowuje ona polską pomoc rozwojową do nowych wyzwań międzynarodowych. Prace nad programem polskiej pomocy zagranicznej na rok 2008 były prowadzone z uwzględnieniem wniosków wynikających z ogólnej oceny pomocy udzielanej przez Polskę w latach poprzednich oraz zgodnie z przyjętą przez wspólnotę donatorów metodologią. Punkt wyjścia do sporządzenia programu stanowiła analiza priorytetów rozwojowych krajów biorców. Następnie priorytety te zostały skonfrontowane z polską ofertą pomocową oraz z realnymi możliwościami polskich podmiotów implementujących działania pomocowe.

3. Najważniejsze założenia merytoryczne programu pomocy na 2008 rok

Przy opracowywaniu programu polskiej pomocy zagranicznej MSZ kierowało się następującymi założeniami:

- ściślejsze powiązanie planowanych działań z celami polskiej pomocy zagranicznej;
- uwzględnienie potrzeb pomocowych zarówno najbliższych sąsiadów Polski, jak i bardziej odległych geograficznie krajów – priorytetowych biorców polskiej pomocy zagranicznej, zgodnie z zasadą *ownership*²;
- uwzględnienie zarówno działań przyczyniających się do rozwoju gospodarczego i społecznego państw biorców, jak i inicjatyw mających na celu promocję demokracji, rozwój społeczeństwa obywatelskiego, wolnych mediów oraz praw człowieka;
- ograniczenie obszarów interwencji w przypadku większości krajów do 3–4 dziedzin polskiej pomocy, przy uwzględnieniu potrzeb kraju partnerskiego i polskich tzw. przewag komparatywnych;
- skierowanie 80% środków finansowych przeznaczonych na pomoc zagraniczną do zdefiniowanych priorytetowych sektorów wsparcia;
- skierowanie większości działań w ramach realizacji projektów poza stolice państw partnerskich, uwzględniając specyficzne potrzeby wspólnot lokalnych, tzw. *community mobilization*;
- koncentracja pomocy w zakresie demokratyzacji na działaniach na terenie Białorusi;

² Zasada *własności (ownership)* oznacza, iż rozwijające się kraje przejmą odpowiedzialność za swoją politykę rozwojową, strategię i wysiłek zmierzający do koordynacji działań rozwojowych. Donatorzy mają być odpowiedzialni za wspieranie i umożliwianie krajom rozwijającym się wdrażania zasady własności poprzez respektowanie ich polityki oraz pomoc we wzmocnieniu ich zdolności instytucjonalnych. W ujęciu praktycznym oznacza to, iż przede wszystkim to kraje partnerskie mają definiować swoje potrzeby i wizje rozwoju.

- bardziej precyzyjne określenie obszarów interwencji i ich hierarchizacja (w szczególności odnosi się to do Ukrainy);
- szersze włączenie się w działania w Afryce z wykorzystaniem środowisk misyjnych;
- powiązanie bilateralnych działań pomocowych z działaniami realizowanymi poprzez instrumenty wielostronne, w szczególności UE (DCI, EDF, ENPI i EIDHR);
- szersze uwzględnienie kontekstu międzynarodowego, przede wszystkim działań podejmowanych na forum Unii Europejskiej i wynikających z przyjęcia przez 25 państw członkowskich Europejskiego Konsensusu ws. Rozwoju w grudniu 2005 r.;
- potrzeba realizacji i wspierania ukierunkowanych działań mających na celu promowanie polskiej pomocy w społeczeństwie polskim i wśród jej beneficjentów, a także przedsięwzięć przybliżających szerszy kontekst współpracy rozwojowej i procesów demokratyzacji;
- implementacja polskiego programu wolontariatu zagranicznego;
- rozwój systemu ewaluacji i monitoringu.

4. Metody udzielania pomocy zagranicznej za pośrednictwem MSZ

Polska pomoc realizowana będzie poprzez:

- projekty pomocowe zgłaszane przez organy administracji rządowej, jednostki samorządu terytorialnego, instytuty naukowo-badawcze oraz publiczne szkoły wyższe³ wyłonione w drodze zaproszenia do składania projektów pomocowych;
- projekty pomocowe zgłaszane przez organizacje pozarządowe oraz szkoły wyższe niepubliczne wyłonione w otwartych konkursach;
- projekty pomocowe inicjowane i opracowywane na szczeblu lokalnym (w krajach partnerskich), także we współpracy z polskimi misjonarzami, zgłaszane przez polskie placówki dyplomatyczne w krajach partnerskich wyłonione w drodze zaproszenia do składania projektów pomocowych;
- współpracę z wyspecjalizowanymi, wielostronnymi organizacjami, programami i funduszami międzynarodowymi;
- działania pomocowe wykonywane przez podmioty sektora prywatnego, wyłonione w drodze procedury zamówień publicznych;
- wsparcie budżetowe (*budget support*).

³ Jednostki naukowo-badawcze i publiczne szkoły wyższe są uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie z niniejszego programu działań własnych w zakresie zgodnym ze swoimi ustawowo określonymi zadaniami.

5. Wstępny harmonogram realizacji polskiego programu pomocy zagranicznej na rok 2008

Wobec braku możliwości finansowania działań pomocowych w cyklu wieloletnim oraz w związku z powtarzającymi się postulatami jak najwcześniejszego organizowania konkursów i ogłaszania zaproszeń do składania wniosków, w roku 2008 założono, że konkurs dla organizacji pozarządowych zostanie ogłoszony niezwłocznie po zakończeniu prac legislacyjnych nad budżetem państwa.

W przypadku administracji rządowej, samorządowej oraz placówek dyplomatycznych realizujących działania pomocowe, zaproszenie do składania projektów nastąpi dnia 1 lutego 2008 r., a pierwsze akceptacje projektów rozpoczną się niezwłocznie po uchwaleniu budżetu. Kolejne akceptacje projektów następować będą sukcesywnie, do wyczerpania środków.

Takie działania mają na celu umożliwienie uruchomienia środków finansowych w jak najkrótszym terminie, aby zapewnić długi okres implementacji projektów pomocowych.

Zakładany harmonogram wdrażania poszczególnych instrumentów⁴

Harmonogram działań na rok 2008 – NGOs

	m-c II	m-c III	m-c IV	m-c V	m-c VI	m-c VII	m-c VIII
POMOC ZAGRANICZNA konkurs							
a) ogłoszenie konkursu	1 lutego						
b) termin składania wniosków		3 marca					
c) ogłoszenie wyników			2 kwietnia				
POMOC HUMANITARNA							
a) ogłoszenie konkursu*			1 kwietnia				
b) termin składania wniosków				2 maja			
c) ogłoszenie wyników					4 czerwca		
EDUKACJA ROZWOJOWA							
a) ogłoszenie konkursu	1 lutego						
b) termin składania wniosków		3 marca					
c) ogłoszenie wyników			2 kwietnia				

*Konkurs na pomoc humanitarną zostanie ogłoszony w zależności od potrzeb i sytuacji związanej z koniecznością udzielania pomocy humanitarnej.

⁴ Harmonogram wstępny – może ulec zmianom. Informacje o datach ogłoszonych konkursów i odpowiednio terminach składania wniosków i ogłoszenia wyników znajdować się będą na stronie www.polskapomoc.gov.pl w sekcji aktualności.

Harmonogram działań na rok 2008 – administracja rządowa, jednostki samorządu terytorialnego

	m-c II	m-c III	m-c IV	m-c V	m-c VI	m-c VII	m-c VIII
Zaproszenie do składania wniosków							
a) ogłoszenie	1 lutego						
b) akceptacja projektów							

Harmonogram działań na rok 2008 – działania placówek

	m-c II	m-c III	m-c IV	m-c V	m-c VI	m-c VII	m-c VIII
Zaproszenie do składania wniosków							
a) ogłoszenie	1 lutego						
b) termin składania projektów		15 marca		15 maja		15 lipca	
c) akceptacja projektów: terminy z pkt. b) + 20 dni							

Harmonogram działań na rok 2008 – program wolontariatu zagranicznego

	m-c I	m-c II	m-c III	m-c IV	m-c V	m-c VI	m-c VII
Zaproszenie do składania wniosków							
a) początek kampanii informacyjnej		1 lutego					
b) spotkania informacyjne i szkolenia	organizacja zespołu trenerskiego		marzec – pierwsze szkolenia		maj – kolejne szkolenia		
c) możliwość rejestracji wolontariuszy w systemie baz danych			1 marca				
d) przypisanie wolontariuszy do projektów							

6. Podział środków pomocowych

6.1. Dwustronna pomoc dla najważniejszych krajów

6.1.1. Pomoc dla Białorusi – 26 mln PLN

Promowanie standardów demokracji, praw człowieka, zasad państwa prawa i dobrego rządzenia na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym przyczynia się do awansu gospodarczego i społecznego Białorusi. W związku z powyższym Polska będzie dążyć do tego, aby realizowane działania akcentowały nierozzerwalność tych wartości i służyły efektywnemu wspieraniu instytucji ich ochrony. Istotne jest także upowszechnienie działań sprzyjających aktywizacji społeczeństwa obywatelskiego. W 2008 roku wsparcie będzie się koncentrować na następujących działaniach:

- dostęp do niezależnej informacji (wsparcie kanału telewizyjnego BELSAT, wsparcie rozgłośni radiowych, prasy lokalnej oraz informacyjnych stron internetowych, a także staże i szkolenia dla dziennikarzy);
- rozwój społeczeństwa obywatelskiego (w szczególności wsparcie dla niezależnych organizacji pozarządowych, stowarzyszeń małego biznesu, wymiana młodzieży);
- rozwój samorządu lokalnego (w szczególności staże i szkolenia specjalistyczne; współpraca transgraniczna);
- wspieranie niezależnej kultury i języka białoruskiego;
- szkolenie SENSE

Fundusze zostaną rozdzielone następująco:

- dofinansowanie telewizji satelitarnej BELSAT – 18 mln PLN,
- administracja rządowa – 2,5 mln PLN (w tym szkolenie SENSE),
- jednostki samorządu terytorialnego – 0,5 mln PLN,
- działania za pośrednictwem Ambasady RP – 0,5 mln PLN,
- organizacje pozarządowe (procedura konkursowa) – 4,5 mln PLN (w tym 2 mln PLN na wsparcie niezależnych inicjatyw medialnych).

6.1.2. Pomoc dla Ukrainy – 16 mln PLN

Ze względu na położenie geopolityczne Ukraina pozostaje dla Polski ważnym partnerem strategicznym, od którego zależy utrzymanie stabilności i bezpieczeństwa w całym regionie. Wydarzenia związane z „pomarańczową rewolucją” oraz zarysowujące się proeuropejskie aspiracje znacznej części społeczeństwa ukraińskiego powinny uzyskać wsparcie ze strony Polski, która ma do odegrania szczególną rolę w kształtowaniu relacji pomiędzy Kijowem a Brukselą. Długoterminowym celem Polski jest członkostwo Ukrainy w strukturach Unii Europejskiej. Ukraina potrzebuje przede wszystkim głębokiej reformy politycznej, która przyczyniłaby się do wzrostu legitymizacji władzy, zwiększenia jej przejrzystości i odpowiedzialności. Zmiany systemowe na Ukrainie wymagają wsparcia w reformach instytucji państwowych zarówno na szczeblu centralnym, jak i lokalnym, a także wsparcia w reformach

gospodarczych. Szczególnie istotnym problemem na Ukrainie, do którego nie przywiązywano dużej wagi podczas zmian systemowych, są sprawy społeczne.

Priorytetowe sektory wsparcia:

- **reforma samorządowo-terytorialna** (w szczególności wsparcie eksperckie dla parlamentu Ukrainy, specjalistyczne szkolenia i staże dla samorządowców, współpraca regionalna i transgraniczna);
- **wzmocnienie instytucji administracji centralnej** (w szczególności reforma wymiaru sprawiedliwości, reforma służb celnych i granicznych – m.in. pomoc w tworzeniu ośrodków dla uchodźców, specjalistyczne szkolenia i staże dla pracowników administracji centralnej, w tym szkolenie SENSE);
- **reformy systemowe w gospodarce** (w szczególności wdrażanie programów oszczędzania energii, zwiększanie konkurencyjności gospodarki, przyciąganie inwestycji zagranicznych, członkostwo Ukrainy w WTO);
- **reformy społeczno-socjalne** (w szczególności zmiany w systemie edukacyjnym, wymiana młodzieży, reforma systemu emerytalnego oraz opieki zdrowotnej, walka z HIV/AIDS, narkomanią);
- **rozwój rolnictwa** (w szczególności specjalistyczne szkolenia i staże dla pracowników instytucji oraz organizacji odpowiedzialnych za rolnictwo, np. służby doradztwa rolniczego);
- **budowa społeczeństwa obywatelskiego** (w szczególności staże dziennikarzy w redakcjach polskich gazet centralnych i lokalnych, agencjach informacyjnych oraz telewizjach – publicznej i prywatnych; rola związków zawodowych w gospodarce wolnorynkowej);
- **pozyskiwanie środków z funduszy Unii Europejskiej** przez organy administracji centralnej i samorządowej Ukrainy (w szczególności specjalistyczne szkolenia dla uprawnionych podmiotów).

Fundusze zostaną rozdzielone następująco:

- administracja rządowa – 6,5 mln PLN,
- jednostki samorządu terytorialnego – 1 mln PLN,
- działania za pośrednictwem Ambasady RP – 0,5 mln PLN,
- organizacje pozarządowe (procedura konkursowa) – 8 mln PLN.

6.1.3. Pomoc dla Afganistanu – 8,5 mln PLN

Skomplikowany problem procesu stabilizacji i odbudowy Afganistanu znajduje się w centrum uwagi społeczności międzynarodowej. Kraje uczestniczące w misji stabilizacyjnej ISAF, wliczając w to Polskę, przyjęły na siebie obowiązek stopniowego zwiększania udziału w odbudowie tego kraju. W przypadku podjęcia pozytywnej decyzji o ustanowieniu przez Polskę Regionalnego Zespołu Odbudowy (*Provincial Reconstruction Team, PRT*) należy rozważyć zaangażowanie się MSZ w proces finansowania tego projektu. Istotnym problemem w tym kraju jest narkobiznes, który przyczynia się do wzrostu korupcji, pociągającej za sobą osłabienie autorytetu instytucji publicznych, zwłaszcza w dziedzinie bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Kluczowym zadaniem jest wzmocnienie instytucji centralnych i lokalnych. Instytucje te powinny

mieć jasne kompetencje, otwarte struktury i transparentne, wolne od korupcji procedury, co gwarantować będzie poszanowanie praw człowieka, stabilizację i powodzenie w walce z narkobiznesem. Obszar Afganistanu to pole działań wojennych nieustannie od lat 80. ubiegłego wieku, dlatego tak ważne jest wsparcie dla tego kraju w zakresie elementarnych potrzeb, takich jak m.in. edukacja, dostęp do wody pitnej oraz ochrona zdrowia.

Sektory wsparcia:

- wzmocnienie struktur państwa (w tym szkolenie SENSE), w tym w szczególności walka z korupcją poprzez budowanie sprawnie działającego systemu sądownictwa i szkolenie policji cywilnej;
- dywersyfikacja gospodarki, w tym rozwój upraw alternatywnych dla plantacji maku opiumowego;
- dostęp do wody pitnej;
- ochrona zdrowia, w tym budowa i rozbudowa małych wiejskich ośrodków zdrowia;
- wzmocnianie społeczeństwa obywatelskiego, w tym pomoc w organizacji wyborów i w tworzeniu systemu spisów wyborców;
- edukacja.

Fundusze zostaną rozdzielone następująco:

- administracja rządowa, w tym działania realizowane przez Grupę Wsparcia CIMIC – 6 mln PLN,
- ewentualne działania w ramach PRT – 1 mln PLN,
- działania za pośrednictwem Ambasady RP – 0,5 mln PLN,
- organizacje pozarządowe (procedura konkursowa) – 1 mln PLN.

6.1.4. Pomoc dla Mołdowy – 4,5 mln PLN

Mołdowa zaliczana jest do najbiedniejszych państw w Europie, mimo że od 2007 roku graniczny bezpośrednio z Unią Europejską, a więc tzw. „klubem państw bogatych”. Szczególnej uwagi i wsparcia potrzebują struktury lokalne, zarówno administracji rządowej, jak i administracji samorządowej. Obecnie są one słabe, nieefektywne, pozbawione odpowiedniego *know-how*. Polska, jako kraj mający doświadczenie w reformowaniu instytucji lokalnych, mogłaby udzielać wsparcia w tym obszarze. Ponadto Mołdowa potrzebuje wsparcia w sektorze rolnictwa, który wytwarza ponad połowę mołdawskiego PKB. Dogodne warunki klimatyczne sprzyjają uprawie wielu gatunków roślin, jednakże rolnictwo Mołdowy nie wykorzystuje tego potencjału. Dlatego też działania w ramach polskiego programu pomocy zagranicznej dla tego kraju powinny się skupiać na doradztwie rolnym w zakresie wprowadzenia innowacyjności i zwiększenia dywersyfikacji upraw rolnych, a także rozwoju obszarów wiejskich.

Priorytetowe sektory wsparcia:

- rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich;
- wspieranie społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności poprzez rozwój samorządności lokalnej i demokratyzacji mołdawskich mediów;

- wzmocnienie administracji publicznej, w szczególności w zakresie zarządzania migracjami i przeciwdziałania handlowi ludźmi, oraz szkolenia w zakresie pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej.

Fundusze zostaną rozdzielone następująco:

- administracja rządowa – 1,5 mln PLN,
- jednostki samorządu terytorialnego – 0,5 mln PLN,
- działania za pośrednictwem Ambasady RP – 0,5 mln PLN,
- organizacje pozarządowe (procedura konkursowa) – 2 mln PLN.

6.1.5. Pomoc dla Gruzji – 4,5 mln PLN

Gruzja przechodzi podobną do polskiej transformację polityczną i gospodarczą w kierunku demokracji i gospodarki wolnorynkowej. Przekazywanie polskich doświadczeń związanych m.in. z zakończonymi pomyślnie przemianami gospodarczymi, reformą administracji (na szczeblu centralnym i lokalnym) oraz podnoszeniem konkurencyjności polskich produktów rolnych i skuteczną ich promocją na rynkach zewnętrznych – może stanowić istotny wkład w proces rozwoju Gruzji. Kraj ten boryka się z problemem integralności terytorialnej oraz częściowej blokady gospodarczej ze strony dotychczas największego partnera gospodarczego – Rosji. Z tego powodu państwo, które stosunkowo niedawno wstąpiło na drogę demokratycznych przemian, potrzebuje pomocy gospodarczej i społecznej oraz poparcia politycznego dla zapewnienia trwałości tych przemian i ich akceptacji przez społeczeństwo, które dotkliwie odczuwa negatywne skutki początkowej fazy transformacji gospodarczej.

Priorytetowe sektory wsparcia:

- rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich;
- rozwój samorządności lokalnej;
- wzmocnienie administracji publicznej, w szczególności wsparcie dla straży granicznej oraz szkolenia w zakresie pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej.

Fundusze zostaną rozdzielone następująco:

- administracja rządowa – 1,5 mln PLN,
- jednostki samorządu terytorialnego – 0,5 mln PLN,
- działania za pośrednictwem Ambasady RP – 0,5 mln PLN,
- organizacje pozarządowe (procedura konkursowa) – 2 mln PLN.

6.1.6. Pomoc dla Autonomii Palestyńskiej – 2 mln PLN

Polska utrzymuje tradycyjnie dobre stosunki z władzami Autonomii Palestyńskiej, a naród palestyński nieprzerwanie od kilku lat pozostaje biorcą pomocy z Polski. Skutkiem biedy i dziedzicznego ubóstwa jest, widoczna w społeczeństwie palestyńskim, w szczególności wśród młodzieży, postawa apatii i wycofania się lub autoagresji i angażowania się w walkę zbrojną. Bardzo istotny problem to brak dostępu do wody pitnej: zwłaszcza szkoły i szpitale mają niewystarczające systemy przechowywania wody i rzadko podłączone są do wodociągów. Ponadto na obszarze Autonomii Palestyńskiej, niespokojnym pod względem bezpieczeństwa,

istnieje potrzeba wsparcia w zakresie ochrony zdrowia i zapewnienia edukacji dla dzieci i młodzieży.

Sektory wsparcia:

- dostęp do wody pitnej;
- ochrona zdrowia;
- edukacja.

Fundusze zostaną rozdzielone następująco:

- administracja rządowa – 0,5 mln PLN,
- działania za pośrednictwem Ambasady RP – 0,5 mln PLN,
- organizacje pozarządowe (procedura konkursowa) – 1 mln PLN.

6.1.7. Pomoc dla Tanzanii – 2 mln PLN

Zgodnie z decyzjami podjętymi na forum Unii Europejskiej, takimi jak przyjęcie Strategii UE wobec Afryki, Polska zwiększa swoją pomoc dla tego kontynentu. Dotychczasowe działania prowadzone w ramach polskiej pomocy zagranicznej na rzecz Tanzanii – w opinii placówki – przyczyniają się do poprawy warunków życia ludności. Choć działa tam wielu donatorów, wciąż liczne regiony tego kraju nie mają dostępu do podstawowej służby zdrowia oraz edukacji. Ponadto nasilające się skutki zmian klimatycznych (często występujące susze, powodzie) ograniczają dostęp do wody pitnej, co z kolei powoduje rozprzestrzenianie się wielu chorób zakaźnych.

Sektory wsparcia:

- ochrona zdrowia, w szczególności walka z epidemią HIV/AIDS, gruźlicą, malarią oraz przetoką;
- rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich;
- edukacja;
- dostęp do wody pitnej.

Fundusze zostaną rozdzielone następująco:

- działania za pośrednictwem Ambasady RP – 1,5 mln PLN,
- organizacje pozarządowe (procedura konkursowa) – 0,5 mln PLN.

6.1.8. Pomoc dla Angoli – 1 mln PLN

Gospodarka Angoli rozwija się w szybkim tempie, co w połączeniu z obfitymi bogactwami naturalnymi sprawia, że kraj ten pochwalić się może wysokim potencjałem rozwoju, który dobrze rokuje odbudowie Angoli po trwającej 26 lat wojnie domowej. Wojna, która zakończyła się w 2002 roku, wyniszczyła kraj gospodarczo, pozostawiając blisko 2 miliony osób bez dachu nad głową. Ponadto dużym problemem Angoli są pozostawione przez działania wojenne miny, które hamują rozwój rolnictwa. Największym problemem Angoli jest niedobór osób wykształconych, szczególnie widoczny na prowincji.

Sektory wsparcia:

- rozwój zasobów ludzkich i wsparcie administracji lokalnej;
- ochrona zdrowia;
- rehabilitacja pokonfliktowa.

Fundusze zostaną rozdzielone następująco:

- administracja rządowa – 0,5 mln PLN,
- działania za pośrednictwem Ambasady RP – 0,5 mln PLN.

6.2. Dwustronna pomoc rozwojowa dla pozostałych krajów biorców z listy pomocy ODA

6.2.1. Pomoc dla Afryki i Bliskiego Wschodu – 9 mln PLN

Zgodnie z postanowieniami przyjętymi na forum Unii Europejskiej większość państw członkowskich dąży do koncentracji swojej działalności pomocowej w Afryce subsaharyjskiej, gdzie – jak wynika z dostępnych danych analitycznych – potrzeby rozwojowe są największe. Podczas posiedzenia Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych (GAERC) UE w maju 2005 roku zdecydowano, z udziałem Polski, że co najmniej 50% dodatkowych środków na pomoc rozwojową, zgromadzonych w wyniku przyjęcia nowych kolektywnych zobowiązań UE co do wielkości pomocy, skierowane będzie do państw afrykańskich. W ramach programu polskiej pomocy zagranicznej na rok 2008 będą wspierane cywilne działania polskiego kontyngentu w operacji EUFOR w Czadzie, w szczególności obejmujące pomoc tysiącom uchodźców z rejonu Darfuru znajdującym się na terenie Czadu. Istotnym atutem polskiego systemu pomocy rozwojowej, którym nie dysponuje większość światowych donatorów, jest obecność w wielu krajach afrykańskich polskich misji katolickich, gotowych do realizacji przedsięwzięć pomocowych, także ze środków publicznych.

Polskie działania dla tego regionu będą zgodne z Milenijnymi Celami Rozwoju.

Fundusze zostaną rozdzielone następująco:

- administracja rządowa – 1 mln PLN,
- działania za pośrednictwem Ambasad RP – 3,5 mln PLN,
- organizacje pozarządowe (procedura konkursowa) – 4,5 mln PLN.

6.2.2. Pomoc dla Azji, w szczególności dla państw Azji Środkowej i Kaukazu Południowego – 3,5 mln PLN

Ludność Azji stanowi 60% światowej populacji. Jest to region, gdzie dynamiczny rozwój gospodarczy skutkuje dużym rozwarstwieniem społecznym. Państwa azjatyckie narażone są na oddziaływanie licznych czynników destabilizujących, do których należą przede wszystkim: konflikty wewnętrzne, powstałe na tle etnicznym, religijnym i ekonomiczno-społecznym, terroryzm oraz epidemie chorób zakaźnych. Konsekwencje tych problemów stanowią realne zagrożenie dla całej gospodarki światowej. Polskie wsparcie będzie udzielane w odpowiedzi na

konkretne potrzeby poszczególnych krajów biorców pomocy. Fundusze przeznaczone na wsparcie dla krajów regionu zostaną rozdysponowane na pomoc rozwojową dla państw uprawnionych do otrzymania ODA⁵.

Sektory wsparcia:

- wspieranie społeczeństwa obywatelskiego oraz prasy lokalnej (w szczególności w Kazachstanie);
- ochrona środowiska, w tym gospodarowanie wodą (w szczególności w Azerbejdżanie, Turkmenistanie, Uzbekistanie, Tadżykistanie i Kirgistanie);
- agroturystyka;
- edukacja;
- ochrona zdrowia;
- budowanie instytucji państwowych oraz walka z korupcją (w szczególności w Azerbejdżanie i Armenii).

Fundusze zostaną rozdzielone następująco:

- administracja rządowa – 0,5 mln PLN,
- jednostki samorządu terytorialnego – 0,5 mln PLN,
- działania za pośrednictwem Ambasad RP – 1,5 mln PLN,
- organizacje pozarządowe (procedura konkursowa) – 1 mln PLN.

6.2.3. Pomoc dla państw Bałkanów Zachodnich – 2 mln PLN

Fundusze na pomoc dla tego regionu zostaną rozdysponowane pomiędzy państwa bałkańskie uprawnione do otrzymania ODA. Są to: Albania, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Macedonia oraz Serbia/Kosowo. Region Bałkanów Zachodnich jest bardzo ważny dla bezpieczeństwa, stabilności i rozwoju całego kontynentu europejskiego. Wiele z krajów regionu zapoczątkowało proces reform ustrojowych, w tym gospodarczych, mających przybliżyć je do członkostwa w Unii Europejskiej. Z powyższych względów kraje te mogą wydatnie skorzystać z polskich doświadczeń związanych z transformacją ustrojową, które można przekazać w formie pomocy technicznej.

Sektory wsparcia:

- wzmocnienie administracji publicznej (w szczególności szkolenie SENSE (Serbia) oraz pozyskiwanie funduszy z Unii Europejskiej);
- wspieranie transformacji gospodarczej;
- działania na rzecz bezpieczeństwa i stabilności regionu.

⁵ Oficjalna Pomoc Rozwojowa (ang. *Official Development Assistance, ODA*) - darowizny i pożyczki przekazane krajom rozwijającym się przez oficjalne instytucje rządowe państw-dawców lub organizacje międzynarodowe, mające na celu wsparcie rozwoju gospodarczego i dobrobytu w tych krajach. Pożyczki są liczone jako Oficjalna Pomoc Rozwojowa tylko wtedy, gdy zawierają element darowizny o wartości przynajmniej 25% wartości pomocy. Lista krajów biorców pomocy jest okresowo modyfikowana zgodnie z klasyfikacją Komitetu Pomocy Rozwojowej (DAC) OECD krajów uprawnione do otrzymywania Oficjalnej Pomocy Rozwojowej.

Fundusze zostaną rozdzielone następująco:

- administracja rządowa – 1 mln PLN,
- działania za pośrednictwem Ambasad RP – 0,5 mln PLN,
- organizacje pozarządowe (procedura konkursowa) – 0,5 mln PLN.

6.2.4. Pomoc dla Ameryki Łacińskiej i Karaibów – 1 mln PLN

Region Ameryki Łacińskiej i Karaibów charakteryzują ogromne rozbieżności rozwojowe. Niejednokrotnie w państwach o wysokim PKB *per capita* znajdują się rozległe enklawy biedy. Polskie placówki dyplomatyczne w Ameryce Łacińskiej pozytywnie oceniają dotychczasowe doświadczenia związane z działaniami pomocowymi realizowanymi za pośrednictwem tzw. funduszu małych grantów. Jest on postrzegany jako doskonałe narzędzie przygotowujące do bardziej zaawansowanych działań w przyszłości. Polskie wsparcie będzie udzielane w odpowiedzi na konkretne potrzeby poszczególnych krajów biorców pomocy.

Sektory wsparcia:

- edukacja, szczególnie na poziomie podstawowym i zawodowym;
- budowanie społeczeństwa obywatelskiego;
- rozwój turystyki i ochrona środowiska.

Fundusze zostaną rozdzielone następująco:

- działania za pośrednictwem Ambasad RP – 1 mln PLN.

7. Wielostronna pomoc rozwojowa – 6 mln PLN

W ramach pomocy wielostronnej zostaną dofinansowane przede wszystkim organizacje, programy i fundusze działające za pośrednictwem systemu Narodów Zjednoczonych, a także globalne fundusze pomocowe i fundusze tworzone z inicjatywy UE. Polska będzie dążyć do redukcji liczby dofinansowanych instytucji wielostronnych, tak aby polska pomoc koncentrowała się na instytucjach najbardziej efektywnych z punktu widzenia działań pomocowych. Ma to na celu z jednej strony zwiększenie obecności („widoczności”) Polski w tych instytucjach, a z drugiej – zwiększenie realnego oddziaływania Polski na ich działalność w terenie. Szczegółowy rozdział środków zostanie dokonany na podstawie analizy dotychczasowych osiągnięć instytucji i funduszy w porozumieniu z placówkami (w załączeniu tabela wpłat z roku 2007).

8. Wsparcie budżetowe (*budget support*) wybranych krajów priorytetowych – 5 mln PLN

Wsparcie budżetowe jest instrumentem wzmocnienia odpowiedzialności krajów rozwijających się za własne procesy rozwojowe poprzez delegację większej ilości praw i obowiązków na kraje partnerskie. Jednocześnie instrument ten zastępuje skomplikowane i kosztowne wewnętrzne procedury programów pomocowych donatorów. Wsparcie budżetowe w założeniu omija problemy związane z reformami strukturalnymi i tradycyjną współpracą rozwojową. Ma stanowić połączenie stabilizacji budżetu z efektywną redukcją ubóstwa. Celem jest tu sfinansowanie wydatków państwa biorcy w priorytetowych sektorach rozwojowych jego gospodarki. Od strony ekonomicznej wsparcie budżetowe to mechanizm pomagający stabilizować bilans płatniczy. Polska w 2008 roku planuje użycie pilotażowe tego instrumentu w wybranych krajach priorytetowych poprzez tzw. sektorowe wsparcie budżetowe, czyli określając sektor gospodarki lub jedno zagadnienie obejmujące kilka sektorów, które będzie wspierać. Wsparcie budżetowe ma przynieść następujące efekty:

- silniejsze połączenie otrzymywanych funduszy z celami rozwojowymi;
- wzmocnienie odpowiedzialności krajów biorców za ich własny rozwój poprzez włączenie zagranicznej pomocy do budżetu narodowego;
- poprawa zarządzania finansami publicznymi (bezpośrednie wpłaty do budżetu są uzależnione od postępów w tej dziedzinie);
- rozwinięcie spójnego procesu planowania i realizacji budżetu na poziomie narodowym, pozwalającego na racjonalny podział zasobów między inwestycje a koszty okresowe;
- zwiększenie odpowiedzialności rządów;
- zwiększenie przewidywalności przepływów gotówkowych do krajów biorców, pod warunkiem osiągnięcia założeń;
- wzmocnienie narodowych systemów monitoringu, oceny i kontroli wydatkowania środków publicznych, zwłaszcza poprzez publiczne instytucje audytu;
- podniesienie wydajności pomocy dzięki redukcji kosztów transferów oraz dzięki lepszej koordynacji i harmonizacji działań państw dawców.

Wybór krajów, do których zostanie skierowane wsparcie budżetowe, nastąpi po przeprowadzeniu dwustronnych konsultacji z krajami priorytetowymi.

9. Pomoc humanitarna – 7 mln PLN

Pomoc humanitarna to przede wszystkim ratowanie i ochrona życia w czasie klęsk i katastrof spowodowanych warunkami naturalnymi lub wywołanymi działalnością człowieka, a także:

- udzielanie koniecznej pomocy i wsparcia ludziom narażonym na długotrwałe kryzysy oraz pomoc w tzw. „zapomnianych kryzysach”;
- przeprowadzanie krótkoterminowych prac związanych z odbudową i rekonstrukcją, szczególnie w zakresie infrastruktury i sprzętu, w ścisłej współpracy z instytucjami lokalnymi, biorąc pod uwagę, o ile to możliwe, długoterminowe cele rozwoju;
- pokonywanie trudności związanych z konsekwencjami migracji ludności (uchodźcy, przesiedleńcy i repatrianci), spowodowanymi przez klęski żywiołowe lub katastrofy wywołane działalnością człowieka;
- działania na rzecz zapobiegania katastrofom oraz ograniczania ich skutków.

Polska pomoc humanitarna będzie realizowana zgodnie z regułami Dobrego Świadczenia Pomocy Humanitarnej (*Good Humanitarian Donorship*, GHD) oraz zgodnie z postanowieniami projektu Europejskiego Konsensusu ws. Pomocy Humanitarnej, czyli będzie uwzględniać następujące zasady:

- humanitaryzmu – jednostkę ludzką należy traktować humanitarnie w każdych warunkach, czego przejawem jest ratowanie życia ludzkiego i niesienie ulgi w cierpieniu, przy jednoczesnym poszanowaniu jednostki;
- bezstronności – podstawą niesienia pomocy humanitarnej musi być wyłącznie zaistniała potrzeba, udzielanie pomocy humanitarnej nie może być uzależnione od narodowości, rasy, wyznania ani poglądów politycznych;
- neutralności – udzielanie pomocy humanitarnej nie łączy się ze wspieraniem jednej ze stron konfliktu zbrojnego lub innego sporu, w trakcie którego organizowana jest pomoc humanitarna;
- niezależności – oznaczająca autonomię celów humanitarnych oraz politycznych, gospodarczych i militarnych;
- szybkości – istotne jest, aby pomoc dotarła do potrzebujących w jak najkrótszym czasie od katastrofy, w następstwie której powstał kryzys humanitarny. Sprawne dostarczenie pomocy oznacza zmniejszenie szkód spowodowanych przeciągającym się kryzysem (epidemie, głód, warunki atmosferyczne);
- adekwatności – polska pomoc powinna w pełni odpowiadać potrzebom ludności dotkniętej kryzysem. Oznacza to konieczność pozyskiwania informacji zarówno od władz kraju biorcy, jak i na podstawie analiz polskich placówek dyplomatycznych, a także od organizacji pozarządowych, w szczególności międzynarodowych;
- możliwie niskich kosztów administracyjnych – konieczność dbania, aby koszty świadczenia pomocy (planowanie pomocy, transport, obsługa administracyjna) były możliwie niskie w stosunku do wartości faktycznie przekazanego wsparcia.

Polska pomoc humanitarna kierowana będzie, z poszanowaniem powyższych zasad, głównie w formie wpłat kanałami wielostronnymi na rzecz humanitarnych instytucji międzynarodowych oraz w formie dofinansowania działań pozarządowych organizacji humanitarnych, przede wszystkim dla Sudanu, Czadu oraz Iraku, gdzie sytuacja humanitarna jest bardzo poważna, ale jednocześnie polskie organizacje pozarządowe mają coraz większe doświadczenie w świadczeniu pomocy w tym regionie.

10. Pomoc żywnościowa – 3 mln PLN

Polska traktuje pomoc żywnościową jako ważny element polskiego programu pomocy zagranicznej. Przekazywanie pomocy żywnościowej i zapewnienie krajom rozwijającym się bezpieczeństwa żywnościowego będzie następować z uwzględnieniem zasady, iż pomoc żywnościowa nie może wywoływać jakichkolwiek negatywnych skutków dla lokalnego rynku. Jednym z partnerów wdrażania działań związanych z pomocą żywnościową będzie Światowy Program Żywnościowy (WFP). Kryteriami wyboru programów wsparcia będą realne potrzeby w poszczególnych krajach lub na poszczególnych obszarach, ze specjalnym uwzględnieniem krajów priorytetowych dla programu polskiej pomocy zagranicznej.

11. Międzynarodowe programy z krajami partnerskimi oraz inne programy horyzontalne, obejmujące większą liczbę państw biorców ODA – 1 mln PLN

W ramach programu polskiej pomocy kontynuowane będą działania o charakterze horyzontalnym i obejmujące swoim zakresem większą liczbę państw biorców ODA. Przykładowym programem jest „Szkolenie dla młodych dyplomatów z krajów partnerskich”, bardzo wysoko oceniane zarówno przez uczestników, jak i kraje partnerskie.

12. Informacja i międzynarodowa promocja programu polskiej pomocy zagranicznej – 1,5 mln PLN

Działalność pomocowa Polski oraz udział naszego kraju we współpracy wielostronnej (UE, System NZ i OECD) cieszą się rosnącym zainteresowaniem społeczności międzynarodowej i partnerów programu polskiej pomocy. Pomimo postępującego zaangażowania Polski we wspieranie rozwoju innych krajów, ten względnie nowy i zyskujący na znaczeniu wymiar aktywności międzynarodowej Polski jest nadal mało znany, rzadko poruszany w przekazach medialnych i niemal nieobecny w debacie publicznej.

Działania informacyjno-promocyjne w ramach programu polskiej pomocy będą miały na celu:

- zwiększenie zainteresowania międzynarodowej opinii publicznej i środowisk opiniotwórczych polską działalnością pomocową i zaangażowaniem Polski w międzynarodową współpracę na rzecz rozwoju;

- dostarczenie aktualnych informacji nt. kierunków i realizacji polskiej działalności pomocowej, w szczególności projektów dwustronnych i udziału Polski we współpracy wielostronnej (UE i System NZ);
- pobudzenie zainteresowania mediów zaangażowaniem Polski jako dawcy pomocy zagranicznej i partnera w międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju;
- zwiększenie liczby publikacji prasowych, radiowych i telewizyjnych oraz poprawę jakości przekazów medialnych nt. polskiej działalności pomocowej;
- ożywienie publicznej debaty nt. kierunków i realizacji programu polskiej pomocy;
- promowanie pozytywnego wizerunku programu polskiej pomocy wśród krajowych i zagranicznych partnerów programu.

Osiągnięciu powyższych celów będą służyć:

- rozbudowa serwisu internetowego www.polskapomoc.gov.pl – kluczowego narzędzia informowania o programie polskiej pomocy – o elementy interaktywne (serwis działa od roku 2006 i jest dostępny w trzech wersjach językowych: polskiej, angielskiej i rosyjskiej);
- program wydawniczy – publikacje drukowane i elektroniczne zawierające aktualne informacje o założeniach i kierunkach polskiej pomocy oraz realizowanych i wspieranych działaniach;
- produkcja filmów dokumentujących najciekawsze przedsięwzięcia pomocowe współfinansowane w ramach programu;
- wydarzenia skierowane do szerokiej opinii publicznej oraz organizacji i instytucji partnerskich programu polskiej pomocy, m.in. objazdowe wystawy zdjęć i pokazy filmów oraz II Forum Polskiej Pomocy Zagranicznej (wydarzenie podsumowujące międzynarodową działalność pomocową Polski i polskich organizacji; pierwsze Forum Polskiej Pomocy Zagranicznej odbyło się 22 września 2007 roku w Warszawie);
- intensyfikacja współpracy z mediami: wizyty studyjne w miejscach świadczenia polskiej pomocy, elektroniczny biuletyn dla dziennikarzy, konferencje i spotkania prasowe.

13. Edukacja rozwojowa – 1,5 mln PLN

Edukacja rozwojowa obejmuje działania edukacyjne skierowane do polskiego społeczeństwa w celu pogłębienia wiedzy na temat problemów rozwoju na świecie. Jednym z jej założeń jest ułatwienie Polakom zrozumienia współzależności pomiędzy polskim społeczeństwem a społeczeństwami krajów objętych programem polskiej pomocy oraz innych krajów rozwijających się i przechodzących transformację ustrojową. Edukacja rozwojowa powinna skłaniać do krytycznej refleksji nad odpowiedzialnością za rozwój międzynarodowy oraz prowadzić do osobistego zaangażowania i świadomego działania na rzecz walki z ubóstwem na świecie i realizacji Milenijnych Celów Rozwoju.

Polskie organizacje i instytucje edukacyjne w coraz większym stopniu angażują się w działania w dziedzinie edukacji rozwojowej. Największą aktywność przejawiają organizacje pozarządowe, które poszerzają zasięg działań, sięgając do kolejnych grup odbiorców, i występują z nowymi inicjatywami. Rosnące zainteresowanie zintensyfikowaniem działalności edukacyjnej związanej z problemami rozwoju na świecie wykazują instytucje edukacyjne: szkoły, ośrodki

szkolące i doskonalące nauczycieli czy szkoły wyższe. Nauczyciele i edukatorzy sygnalizują coraz większą potrzebę zaopatrzenia szkół w zróżnicowane i dobre pod względem merytorycznym materiały edukacyjne. Można też zaobserwować ożywienie zainteresowania problematyką rozwojową ze strony mediów, które dostosowują przekaz i metody pracy do wyzwań rozwoju na świecie oraz nowej roli Polski jako kraju udzielającego pomocy innym.

Działania edukacyjne w ramach programu polskiej pomocy będą dążyć do zwiększenia potencjału polskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego i środowisk edukacyjnych zainteresowanych rozwijaniem działalności w dziedzinie edukacji rozwojowej. Będą miały na celu także poszerzenie grona instytucji intensywnie zaangażowanych w edukację rozwojową o ośrodki akademickie i media.

Aby zrealizować powyższe cele przewiduje się:

- czwartą edycję konkursu grantowego na projekty popularyzujące problematykę rozwojową;
- wsparcie działalności szkoleniowej mającej na celu przygotowanie organizacji do aktywności w dziedzinie edukacji rozwojowej i sformułowania projektu edukacyjnego;
- uwzględnienie (po raz drugi) w projektach rozwojowych finansowanych w ramach programu polskiej pomocy zagranicznej komponentu edukacyjnego skierowanego do polskiego społeczeństwa;
- dofinansowanie projektów wydawniczych dotyczących rozwoju na świecie i współpracy rozwojowej, ze szczególnym uwzględnieniem publikacji o charakterze dydaktycznym;
- dofinansowanie projektów mających na celu szersze włączenie polskiego sektora prywatnego do działań rozwojowych i globalnych, a szczególnie dofinansowanie szkoleń, seminariów i konferencji dotyczących roli biznesu w rozwoju krajów Południa, problematyki ekologii, energii i zmian klimatycznych;
- wsparcie działalności dydaktycznej i naukowej szkół wyższych dążących do szerszego uwzględniania tematyki międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju w realizowanych programach studiów i podejmowanych badaniach, m.in. poprzez dofinansowanie konferencji i seminariów naukowych nt. współpracy rozwojowej; dofinansowanie udziału polskich naukowców w międzynarodowych konferencjach naukowych o tej tematyce; wsparcie inicjatyw aktywizujących studentów;
- wsparcie działalności dydaktycznej szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich poprzez dofinansowanie szkoleń dla nauczycieli oraz opracowania materiałów edukacyjnych przystosowanych do obowiązującego programu nauczania;
- współpracę z mediami obejmującą m.in. warsztaty dla dziennikarzy oraz koprodukcję filmów edukacyjnych o wyzwaniach rozwoju na świecie i współpracy rozwojowej.

14. Uruchomienie programu wolontariatu zagranicznego – 3 mln PLN

Program wolontariatu zagranicznego zostanie we wstępnej fazie zainicjowany w 2008 roku, jako wsparcie dla projektów pomocowych realizowanych na rzecz krajów rozwijających się i przechodzących transformację. Założenia programu bazują na analizie rozwiązań stosowanych przez innych donatorów oraz na doświadczeniach polskich organizacji pozarządowych prowadzących programy wolontariatu.

Instytucja wolontariatu występuje w większości państw prowadzących politykę rozwojową i stanowi istotny element współpracy między strukturami państwowymi i organizacjami pozarządowymi. Służy ona zwiększaniu świadomości społeczeństwa nt. problematyki rozwojowej (jest tym samym jedną z metod edukacji rozwojowej) oraz stanowi sposób bezpośredniego angażowania obywateli w kwestie pomocy rozwojowej.

Jednym z głównych wyzwań stojących przed tworzącą się polską polityką rozwojową jest zwiększenie poparcia społecznego jak i pogłębienie wiedzy polskiego społeczeństwa na temat problematyki rozwoju. Program wolontariatu stanowi okazję do intensyfikacji udziału polskich obywateli w pomocy rozwojowej. Bez szerokiego poparcia i udziału społecznego polityka rozwojowa nie będzie skuteczna.

Dotychczasowa owocna współpraca polskich organizacji pozarządowych z MSZ w zakresie pomocy rozwojowej pozwala postrzegać program wolontariatu jako kolejny element tworzenia infrastruktury takiej współpracy. Chociaż obecnie polskie organizacje pozarządowe wysyłają swoich wolontariuszy, ich cenne doświadczenia nie są dostatecznie wykorzystywane po powrocie. Występują też problemy z koordynacją działań. Program wolontariatu nie będzie się wiązał z tworzeniem dodatkowych struktur. Przyniesie natomiast dużą „wartość dodaną” w wyniku polepszenia komunikacji i koordynacji między strukturami rządowymi i organizacjami pozarządowymi. Koncepcja opiera się na istniejących mechanizmach współpracy pomiędzy MSZ a organizacjami i instytucjami bezpośrednio realizującymi projekty pomocowe. Program umożliwi uruchomienie w krótkim czasie systemu ułatwiającego osobom i organizacjom zintensyfikowanie takiej działalności.

15. Ewaluacja i monitoring polskiego programu pomocy zagranicznej – 0,5 mln PLN

Znaczący wzrost środków finansowych na pomoc rozwojową powoduje konieczność rozpoczęcia prac nad stworzeniem kompleksowego systemu ewaluacji polskiej pomocy. Od 2005 roku prowadzone są działania monitorujące wybrane projekty finansowane ze środków przeznaczonych na pomoc zagraniczną. W roku 2008 działania te będą kontynuowane, a także zostaną stworzone podstawy pod przyszły system ewaluacji działań pomocowych. Zakładane jest przeprowadzenie zewnętrznej ewaluacji w wybranych sektorach wsparcia w krajach priorytetowych w celu weryfikacji efektywności działań finansowanych z budżetu państwa.

16. Obsługa programu polskiej pomocy zagranicznej – 1,5 mln PLN

W 2008 roku ze środków na administracyjną obsługę programu polskiej pomocy zagranicznej finansowane będą m.in. następujące działania:

- umowy-zlecenia i umowy o dzieło z ekspertami zatrudnianymi okresowo w Departamencie Współpracy Rozwojowej MSZ oraz na placówkach w krajach priorytetowych;
- zakup materiałów i wyposażenia;
- zakup komputerów i specjalistycznych programów komputerowych;
- zakup pomocy naukowych i dydaktycznych;
- zakup książek;
- prenumerata publikacji;
- publikacja w prasie ogłoszeń dotyczących konkursów;
- obsługa prawna działań pomocowych;
- podróże służbowe krajowe i zagraniczne związane z realizacją programu pomocy zagranicznej;
- specjalistyczne szkolenia pracowników etatowych MSZ.